TopLitera

An X, nr. 2
Mai 2026
www.toplitera.ro

Primul număr a apărut în august 2016.

REVISTĂ LITERARĂ

Andreea Sânziana IOSIF Andrei Lucian MATACĂ Bianca Georgiana HĂNESCU
Claudiu-Lucian CONSTANTIN Dumitra Daniela BAIDOC Ioana-Corina POTCOVARU
Laura-Maria ILEA Lavinia-Bianca IRIMESCU Mădălina SLUTU Maria Adriana FILIP
Maria-Simona FOANȚĂ Rozalia IAȘURA Simona Gabriela CARP Teodora OLTEANU
Teodora UJICĂ Titela DURNEA

Biblioteca Municipală “George Sbârcea” Topliţa

Toplitera este revista literară oficială a Bibliotecii Municipale „George Sbârcea” din Topliţa, judeţul Harghita, o instituţie publică enciclopedică, de drept public, care funcţionează sub autoritatea administraţiei locale. Biblioteca, cu personalitate juridică şi autonomie financiară, joacă un rol esenţial în promovarea culturii şi literaturii în regiune, fiind finanţată din bugetul local şi venituri proprii.

Revista **Toplitera** reflectă misiunea bibliotecii de a încuraja creaţia literară contemporană, devenind o platformă deschisă atât pentru autori consacraţi, cât şi pentru talente emergente. În paginile sale, cititorii pot descoperi proză, poezie, eseuri şi articole de critică literară, dar şi interviuri, recenzii de carte şi evenimente literare organizate sub egida bibliotecii.

Cu o viziune modernă şi un angajament faţă de educaţia culturală, Toplitera îmbină valorile tradiţionale ale bibliotecii cu tendinţele actuale, oferind un spaţiu vibrant de exprimare artistică şi un punct de întâlnire pentru comunitatea creativă.

Editor
Viorica Macrina LAZĂR

Asistent Editor
Victor Nicolae CIOBANU
Georgeta LUNG

Design & Tehnoredactare
Vasile MOLDOVAN

TopLitera

An X, nr. 2 - Mai 2026

CUPRINS

proza

Teodora UJICĂ o3 O zi stranie
Andreea Sânziana IOSIF o4 Morală fără faţă
Maria Adriana FILIP o5 Râsul în culori
Mădălina SLUTU o6 E ziua stranie sau sufletul ei?
Claudiu Lucian CONSTANTIN o7 1 Mă scol
Titela DURNEA o8 O zi stranie
Laura Maria ILEA o8 Întunericul din aripi
Rozalia IAŞURA o9 Ziua în care literele au încetat să mai fie doar semne

poezie

Andrei Lucian MATACA 1o Bătrâni
Pueril
Simţuri
Confesiune
Lavinia Bianca IRIMESCU 11 Haina mea
La parterul stricat
Maria Simona FOANŢĂ 11 09:23, 29.03.2026
Lumea mea e o poezie-mâna maicii domnului
puteam să fiu copila ta
Bianca Georgiana HĂNESCU 12 Cântec de adio
Teodora OLTEANU 13 Anatomia unei zile stranii
Elogiul derapajului
Ioana Corina POTCOVARU 13 Mecanismul defect al orei
Cafeaua
Dumitra Daniela BAIDOC 13 Îmi fac bagajul!
Stau la pândă
Simona Gabriela CARP 14 index de zile fără soluţii
am crescut pe strada Unirii
femeia cu ochii roşii şi icebergul

imagine copertă faţă & copertă spate © wal_172619 / pixabay.com

TopLitera este o revistă-cenaclu unde talentul este piatra de căpătâi. Ai talent la scris? Eşti pasionat de poezie, proză, eseu? Eşti pasionat de operele celor dinaintea ta? Atunci te aşteptăm cu drag alături de noi. Nu te pierde în clişee, nici în tipare, scrie în stilul tău. Notează ce vezi. Exprimă-te artistic. Fă-o cu sinceritate. În acest fel îndrăzneşte în felul tău să aduci visul în realitatea cotidiană. Sau invers. Scrie cu pasiune, cultivă sămânţa de frumuseţe, nu o lăsa să se piardă în ceaţa inconştienţei. Crezi în tine, tot ce este artistic nu piere.

O zi stranie

Teodora UJICĂ

Proză scurtă (15–25 ani) / Premiul I

Nylah se trezi cu o durere groaznică de cap și praf în nări. Lumea era pe jumătate întunecată. Ochiul stâng refuza să se deschidă. Se ridică în genunchi și se uită împrejur; o alee adiacentă unei piețe aglomerate, care părea ciudat de cunoscută. Oamenii se aglomerau la tarabe, își trăgeau copii mai aproape și se uitau împrejur aproape cu frică. Atmosfera era tensionată.

- Unde mă aflu? murmură ea, lipindu-și palma de tâmplă.

- Ciudat că nu recunoșșști acest loc. Hyablu a fost viața ta, practic.

Un șarpe albăstrui se ridică de la pământ, plimbându-și limba subțire în aer. Nylah nu păruimpresionată.

- Sunt moartă.

- Cam așșșa ceva, da, sâsâi șarpele. Îți amintești cum ai murit?

- Ca o fraieră, chiar după ce am câștigat războiul civil, murmură ea, ridicându-se de jos

și scuturându-și pantalonii de stofă neagră. O luă la pas prin Hyablu.

- Pari sssupărată.

- Normal că sunt supărată, veni replica. Am luptat cinci ani pentru nimic. De ce m-ai

adus aici?

Un băiat se lovi de umărul ei în mers, și făcu doi pași în spate când Nylah se holbă la el. Murmură niște scuze și o luă la fugă. Șarpele se cățără pe piciorul ei, apoi tot mai sus, încolăciundu-se la baza gâtului femeii ca un colier mai larg.

- Nu te-am adusss într-un loc neapărat, ci într-o zi.

Nylah își continuă drumul, oprindu-se la o tarabă colorată. Ridică o oglindă spartă, și o

versiune a ei crăpată se uită înapoi. Părul lung, negru și drept, pielea cafenie, și o rană

verticală traversându-i ochiul rănit. Își amintea cum murise, doborâtă de o suliță chiar în momentul victoriei.

- Mamă! Uite ce bine îmi stă în alb! ciripi o voce, atrăgându-i atenția.

- Ny, fi atentă la clienți! veni răspunsul mamei.

Era o adolescentă în spatele tejghelei improvizate, admirându-se pe sine într-o oglindă întreagă. Era...

- Zeii nu te pot lăssssa să treci Râul de Apoi încă, continuă șarpele. Sssufletul tău e multprea încărcat cu furie și resentiment despre viața ta pe Pământ. Așa că te-am adus înapoi în timp, ca să ssschimbi ceva, dacă îți dorești.

- Războiul, murmură Nylah, lăsând oglinda jos. Dacă mă conving pe mine însumi să nuparticip niciodată, aș fi încă în viață.

- Dacă asssta îți dorești, continuă șarpele.

Femeia o lua hotărâtă spre adolescenta de mai devreme. Nylah cea tânăra era frumoasă. Par scurt, gene lungi și piele fără imperfecțiuni. Avea doar optsprezece ani, dar statura înaltă era evidentă și umerii largi, continuate de brațe zdravene, conturau deja un viitor adult impunător. Înainte să ajungă la ea, izbucni o agitație ciudată. Un soldat împinse un bărbat la pământ, aruncând înjurături. Era un Iniquus, inchizitorii personali ai regelui.

- Nu poți vinde nimic aici, cerșetorule! N-ai plătit, nu ai drepturi.

- Vă rog, scânci bărbatul, încercând să se târască mai departe. Am nevoie de banii ăștia!Sunt bolnav, iar soția mea...

Inchizitorul nu păru interesat de vorbele sale, deoarece ridică un baston și începu să lovească. Din nou, și din nou, până când sângele coloră în roșu pământul. Nylah nu reacționă în niciun fel. Până la urmă, văzuse mai rău de atât. Dar își amintea destul de bine acea zi. Iar versiunea ei tânără deja sărise peste tejghea și se îndreptă spre inchizitor.

Femeia se avântă înainte, strângând-o de braț și trăgând-o în spatele tarabelor.

- Fetiță neghioabă, ți-ai ieșit din minți? șuieră ea. Vrei să fi schingiuită așa de rău?

Ny sări înapoi, uitându-se la străină cu îndrăzneală.

- Nu-mi pasă! Nu e corect ce se întâmplă. Regele...

- Nu ai nicio treabă cu el, i-o întoarse femeia. Trăiești o viață bună. Părinții tăi o duc

bine, ba chiar au și relații cu Înalta Curte. Vezi-ți de treabă.

Ny făcu un pas în spate, șocată.

- De unde știi asta? O cunoști pe mama? Semeni cu ea..

Comentariul o făcu pe Nylah să se zburlească, dar își controlă furia. Șarpele își rezemă

capul lucios de umărul ei, curios.

- Sunt tu din viitor, îi spuse pe față, pentru că nu știuse niciodată să fie delicată. Și dacăte alături războiului împotriva armatei regelui, mori. Nu se merită. Niciunul dintre oamenii ăștia nu merită.

Tânăra îngheță, și o privi pe Nylah cu și mai multă atenție. Semănau, dar... femeia din fața ei era furioasă. Brațele îi erau brăzdate de răni, iar tunica neagră era sfâșiată pe alocuri. Șarpele din jurul gâtului ei sâsâi încet și se încolăci mai strâns.

- Ce... s-a întâmplat cu mine?

- Chiar nu vrei să știi, veni răspunsul, aspru. N-ai idee ce mi-ai făcut.

- Ce ți-am făcut eu? se zbârli Ny, șocată. Suntem aceeași persoană!

- Crezi că dacă faci lucrul "corect" viața te va răsplăti? Crezi că oamenii îți vor

mulțumi? Crezi că îi va păsa cuiva? continuă femeia, ignorând-o. Cât de naivă puteam să fiu?

- Nu e naiv să ai speranță.

- E naiv să crezi că faptele bune trec nepedepsite, i-o întoarse Nylah. E naiv să crezi că

poți avea o viață bună după tot ce am făcut!

Șarpele sâsâi din nou în semn de avertisment. Femeia inspiră adânc, coborând la același nivel cu tânăra.

- Uite, vrei să fi fericită în viață. Iar eu vreau să fiu în viață. Avem șansa de a ne repara greșeala. Tot ce trebuie să faci e să vorbești cu mama despre transferul în capitală. Vă puteți ascunde acolo cât trece războiul.

Umerii lui Ny căzură.

- Ai uitat despre ce vorbești. Au luat-o pe Mara săptămâna trecută. Fac execuții

zilnice. Nu pot să stau deoparte și să nu fac nimic. Dacă vin după mine? După Nasir? După mama? Doar pentru că nu facem nimic nu înseamnă că ne vor cruța!

- O vor face dacă îți joci cărțile bine, mârâi femeia. Au trecut cinci ani și nici nu te

recunoști pe tine însuți! Asta face războiul!

- Nu te recunosc pentru că am devenit o persoană fără suflet! izbucni Ny. Cum

îndrăznești să îmi spui să stau deoparte când ne folosesc ca sclavi? Când ne lasă să murim de foame? Când ne ucid pentru propria distracție? Chiar ai uitat pentru ce lupți? Ești o lașă!

Poc. Capul fetei se izbi de zid când Nylah o pocni. O liniște mormântală se lăsă peste alee, în timp ce tânăra se ridică încet, frecându-și obrazul.

- Poate că e mai bine c-ai murit, scuipă ea, apoi se întoarse și o luă la fugă înapoi în piață.Nylah se rezemă de zid, simțindu-și inima bătând nebunește. Ochiul bun îi se zbătea.

- Păi asssta a mers excelent. Sssunt sigur că o să renunțe acum.

Femeia fu tentată să arunce reptila la pământ, dar știu că nu ar fi avut niciun sens. Alunecă jos,rezemată de zid.

- De ce m-ai adus aici? murmură ea. Știu foarte bine că nu pot schimba trecutul. Tot

moartă voi rămâne.

- Ai dreptate, veni răspunsul. Dar nu am zisss niciodată că poți schimba trecutul. Dar

poți face pace cu el.

Nylah se ridică, ieșind din nou în piață. Era tot acolo, ajutând, împreună cu Nasir, bărbatul bătut mai devreme.

- Ce-ai pățit la față? o întrebă băiatul mai târziu, când erau amândoi în fața tarabelor.

Mâna lui se întinse și îi mângâie obrazul înroșit.

- Nimic interesant, ridică din umeri Ny, zâmbind, împingându-i mâna jucăuș.

- Chiar ar trebui să ai mai multă grijă de tine, bombăni băiatul, punându-i o pungă cu

gheață pe rană.

Ny cea tânăra zâmbi mai larg, trăgându-l de o șuviță de păr blond.

- De ce să mă obosesc când ești mereu aici pentru mine? glumi ea.

Conversația le fu întreruptă de strigătul de luptă al unei femei mai în vârstă care atacaseun iniquus cu o lopată. Țipete se ridicară din mai multe părți. Unii i se alăturară, alții stăteau pe margine. Privirea lui Nasir rămase pe fata de lângă el, dar ochii ei erau parcă hipnotizați de scena din fața sa.

Nylah se holbă la propria piatră funerară. Se întoarseră în timpul prezent, iar șarpele părea mulțumit.

- Mă gândeam să îți arăt locul tău de veci înainte să plecăm spre Râul de Apoi. E un locdrăguț.

- Mda, murmură femeia.

O puseseră într-un cimitir ceremonial, dedicat celor morți în război. O piatră pierdută printre sute alte pietre ce înlocuiau vise, zâmbete, lacrimi și dorințe. Propria existență se rezuma la o piatră cu numele ei pe ea. În centrul cimitirului trona o statuie

>

făcută în onoarea luptătorilor ce îi eliberase de regim.

- E o ssstatuie drăguță, încercă șarpele, din nou.

- Voiam o viață, nu o statuie, spuse Nylah printre dinți.

- Nylah!

Femeia se întoarse. Cine ar fi putut-o striga? Dar, evident, nu ea era cea căutată. O fetițăgoni pe lângă ea, sărind în brațele tatălui său. Nylah își mușcă limba. Era Nasir, de mână cu o altă femeie, și ridicând-o în brațe pe fiica sa.

- Ți-am zis să nu mai fugi de una singură, gânguri mama, ciupind-o de obraji. Dacă te

prinde vreun spirit rău?

- E în regulă, zâmbi Nasir. Nu sunt spiritele rele pe aici. Doar eroi, adăugă, cu părere derău.

Familia ieși din cimitir, chicotind și vorbind despre ce vor avea la micul dejun. Nylah rămase în urmă, simțindu-și esența dizolvându-se încet.

- Moartea ta a lăsat în urmă sssute de vieți, îi șopti șarpele, încolăcindu-se pe piața

funerară. Mulți nu ar fi aici fără tine. Ai luptat pentru libertate. Nu e moartea chiar cea mai eliberatoare dintre toate?

Odată cu apusul soarelui, temperatura scăzu. Cimitirul rămase gol și întunecat, iar pe mormântul ei foșnea un buchet de flori. Petalele albe cădeau încet, împestrițând pământul. Luna se ridică, scufundând pustiul într-o lumină rece. Noaptea era pașnica. Fără strigăte, fără plânsetele cu care crescuse. Fără amenințarea ce plutea cândva prin aer. Nu semana deloc cu lumea pe care și-o amintea. Și poate era destul.Poate o zi în libertate merită sacrificiul.

Teodora UJICĂ (n. 2009) este elevă în clasa a XI-a la Liceul Teoretic „O.C. Tăsluanu” din Toplița și o prezență tot mai activă în peisajul cultural local. Distinsă cu premii la etapele naționale și județene ale olimpiadelor de limba română, Teodora își canalizează pasiunea pentru cuvânt atât în studiul academic, cât și în scrierea creativă. Este cofondatoare a comunității „UNSEEN”, un proiect dedicat dezvoltării culturale a tinerilor, și colaborează constant cu revista TopLitera. Recent, a obținut premiul I la secțiunea proză scurtă a Concursului Național „Prin cuvinte, înainte”, cu textul „O zi stranie”. Stilul său se îndreaptă cu predilecție spre proza de întindere mare, explorând teme filozofice și psihologice prin construcții epice elaborate.

Morală fără față

Andreea Sânziana IOSIF

Proză scurtă (15–25 ani) / Premiul II

Deja uitasem că de fapt capotul meu nu era cu model de pete. Atât de mult îl purtasem și îl mânjisem în timp cu ulei, igrasie și bătrânețe. Pun tigaia cu untură pe foc și-mi trag singură un scaun pe care să mă așez. Sunt mereu prea agitată. Îmi tremură mâinile și încheieturile genunchilor mi se clatină dureros la fiecare minut în picioare. Deabia mă abțin, probabil să nu mă colapsez sub proprii-mi gânduri. Deși nu gândesc nimic nou, iar ochii mei denotă moarte mai mult decât o face corpul meu îmbătrânit.

E mereu o liniște insuportabilă dimineața, în garsoniera mea cu o bucătărie, o baie și un dormitor cu un pat de o singură persoană. E mereu și mai liniște când mă gândesc că aveam o familie. Un tată și o mamă care nu au prezis niciodată că o să rămân singură la bătrânețe. Fără cineva cu care să îndrug zilele, dar mai ales fără copii. Și deja e prea târziu ca să mai am posibilitatea. Aș fi putut, solemn, să devin o tanti cu pisici care e cunoscută de tot cartierul sărăcăcios în care stau ca fiind „baba absolută”. Dar până și la pisici eram alergică.

Ca în fiecare dimineață, singura mea bucurie rămâneseră ouăle. Chiar rânjesc când sparg coaja tare și simt mirosul de găină de țară. Arunc vreo 4-5 ouă în untura încinsă și mă reașez, tremurător, pe scaun așteptând cuminte. Același scaun de la masa paralelă cu cuptorul și față în față cu geamul bucătăriei pe care stăteam mereu și când eram mică. Capul mesei mi se cuvenea mereu, pe când ai mei se găseau de o parte și de cealaltă. De mic copil iubeam ouăle în tigaie. Îmi plăcea textura ca o budincă a albușului, ca un sos gălbenușul moale. Tatăl meu îmi făcea mai mereu ouă din acestea și eu, pe același scaun, ca și acum, așteptam fericită micul-dejun. Mereu primeam ouă de sărbători, după examene, după ce mi se întâmpla ceva rău, ca un fel de consolare. De când am rămas singură am început să mănânc ouă în fiecare zi, dar de la o vreme am micșorat porția mea de bucurie, căci rar mai găseai ouă de țară care să nu aibă un cost piperat. Când eram eu mică, aveam găini cu toții la țară, așa că numai ouă mâncam mereu. Altceva oricum nu se găsea acum vreo 40 de ani...

Îmi pun bijuteriile de ouă în farfurie și le privesc cum încă sfârâie. Le observ ca pe niște experimente umane vii. Poate așa mă vedeau și ai mei pe mine? De acolo de sus... Trebuie să fie tare departe. Mă făceau mereu să mă simt jenată, privită, observată. Cu fețele lor care, o dată cu timpul, s-au răstălmăcit așa de tare că au rămas la fel ca petele de pe capotul meu. Of... se aude mereu ceasul ticăind în camerele astea goale! Și totuși, mă sufoc. Simt mereu că sunt ireală și viața mea devine doar un film de la televizor. Sau poate sunt un personaj dintr-o carte, plăsmuită de cineva șters. Oricum ar fi, mă simt mereu analizată și judecată, astfel că garsoniera mea e mereu o scenă de teatru falsă. Nici nu mai țin minte ultima clipă când am fost umană și eu însămi. Poate e și de la izolarea pe care am dus-o de 2 luni încoace de când am fost concediată.

Încerc să înfulec și să-mi fac un plan pentru ziua mea veșnic goală... Mi-e cam greu însă cu hârșâitul de-l aud în urechi. Pare o respirație înfundată printr-un giulgiu tare gros de lână. Sună haios. Măcar nu mai e liniște. Continui așadar să fiu netulburată și să mușc direct din pâinea întreagă. Până la urmă sunt singură, nu am pe cine să impresionez. Zgomotele cresc. Dar li se adaugă sunete nenumărate de piele izbită de gresie... Mai important, aud crescând în capul meu niște plescăituri de poftă uscate. Mă opresc din mestecat fix cu dumicatul în gură și trag cu urechea în spatele meu. Știu că acolo se află un fel de perete glisant din lemn ca la japonezi, doar că străpuns de foarte multe geamuri micuțe. Pe toată suprafața sa dădeau și ele impresia de fals. Ca și plescăitul care continua batjocoritor în spatele meu, deși eu mă oprisem din mâncat. Înghit ce mai am în gură cu noduri și încerc să trag cu ochiul fără să mă vadă cel din spatele meu că l-am descoperit. Zici că era o normalitate să mă aștept ca oricând cineva să-mi pătrundă în casă și să se holbeze la mine cum mănânc. Nu mi-e deloc frică, poate să fie și hoț, numai să nu fie hidos... Din copilărie am o teribilă fobie de tot ce înseamnă monștri. Mi-e teamă până și de ilustrațiile cu balauri din cărțile pentru copii. Cele inumane mai ales mă înfricoșează. Pot vedea liniștită cel mai sângeros caz de crimă de pe BBC, dar nu suport nici măcar filmele alea de groază ieftine. Încerc să par liniștită când îl caut cu ochii în reflecția din cuptorul cu microunde de pe blat. Nu pare a fi nimic la marginea paravanului de lemn pe care l-am lăsat deschis. Nu pare a fi ceva acolo nici înspre dormitor. Mă uit însă mai în jos cu gândul idiot că poate fi un șoarece. Și iată. La nivelul unui câine mare, o chestie, nu-i pot spune altfel, stătea în 4 labe. Prima senzație nici măcar nu a fost una de frică înnebunitoare că există așa ceva, ci de scârbă. M-am întors repezit să-l privesc în ochi, căci părea bărbat, curioasă ca un copil holbându-se la un om cu un defect congenital. Nici nu putea fi descris mai bine. Era umano-inuman. Părea om numai de la culoarea crem a pielii, de la piele și de la oase. Părea lipsit de carne, ca un schelet care se costumează în piele de om. În rest, era o masă difuză contorsionată, cu spatele răsucit și cu mâinile parcă rupte sub greutatea torsului osos, cu stomacul aproape inexistent, astfel încât coastele ieșeau ca ale unui anorexic în afară, strâmbe și ele. Cel mai groaznic de fapt nu e poziția, care părea imperturbabil dureroasă, ci fața lui. Sau, mai degrabă, lipsa feței. Pe gâtul de piele era spânzurat un cap cu fruntea mare bombată: fără ochi, fără gură, fără urechi sau nas sau sprâncene. Să nu mai spun că toată imaginea era imaculată, chestia nu avea pic de păr. Îmi îngheață sângele și mâinile mi se încleștează de masă. Nici nu știu cât am stat holbată la el. Ba clipind să dispară, ba rugându-mă murmurând. Am observat în timp că are multe vânătăi, multe răni mov, albăstrii, roșiatice, ca petele de pe capotul meu.

De-abia mai inspir de frică să nu sară pe mine, dar mintea îmi este golită de orice plan. E liniște, cu excepția plescăitului și sunetului de piele pe gresie pe care îl provocau degetele lui lipicioase înaintând spre ușa bucătăriei.

- Îți interzic să intri! Înapoi! am zbierat, ridicată pe scaun, încercând să par mai mare. Citisem undeva că așa poți speria câinii.

Și chiar a dat înapoi, speriat. Cu capul întrebător într-o parte, de parcă eram eu vreo babă nebună. Respirația i se precipită și se făcu mic, ascunzându-și capul între umeri ca... un cățeluș. Aproape îmi vine să râd, deci clar mi-am pierdut mințile. Trece iar timp și el, politicos, nu mai pășește pragul ușii. Plescăitul încetă, făcând loc ticăitului de ceas de mai mereu... Era absurd să mă enerveze mai mult ceasul ăla decât plescăitul chestiei... și totuși îmi revenea agitația ca o durere surdă. Nu mai aveam niciun chef de ultimele trei ouă rămase care oricum se răciseră de-a binelea. Fără motiv, pun farfuria pe jos lângă masă. Atunci creatura prinde iarăși a se mișca rugătoare în prag. Absurd și penibil! Sfidător la cer! Dar uite că-i pasez farfuria. Poate dacă îi dau ceva de mâncare nu o să mă mai bântuie.

oprisem din mâncat. Înghit ce mai am în gură cu noduri și încerc să trag cu ochiul fără să mă vadă cel din spatele meu că l-am descoperit. Zici că era o normalitate să mă aștept ca oricând cineva să-mi pătrundă în casă și să se holbeze la mine cum mănânc. Nu mi-e deloc frică, poate să fie și hoț, numai să nu fie hidos... Din copilărie am o teribilă fobie de tot ce înseamnă monștri. Mi-e teamă până și de ilustrațiile cu balauri din cărțile pentru copii. Cele inumane mai ales mă înfricoșează. Pot vedea liniștită cel mai sângeros caz de crimă de pe BBC, dar nu suport nici măcar filmele alea de groază ieftine. Încerc să par liniștită când îl caut cu ochii în reflecția din cuptorul cu microunde de pe blat. Nu pare a fi nimic la marginea paravanului de lemn pe care l-am lăsat deschis. Nu pare a fi ceva acolo nici înspre dormitor. Mă uit însă mai în jos cu gândul idiot că poate fi un șoarece. Și iată. La nivelul unui câine mare, o chestie, nu-i pot spune altfel, stătea în 4 labe. Prima senzație nici măcar nu a fost una de frică înnebunitoare că există așa ceva, ci de scârbă. M-am întors repezit să-l privesc în ochi, căci părea bărbat, curioasă ca un copil holbându-se la un om cu un defect congenital. Nici nu putea fi descris mai bine. Era umano-inuman. Părea om numai de la culoarea crem a pielii, de la piele și de la oase. Părea lipsit de carne, ca un schelet care se costumează în piele de om. În rest, era o masă difuză contorsionată, cu spatele răsucit și cu mâinile parcă rupte sub greutatea torsului osos, cu stomacul aproape inexistent, astfel încât coastele ieșeau ca ale unui anorexic în afară, strâmbe și ele. Cel mai groaznic de fapt nu e poziția, care părea imperturbabil dureroasă, ci fața lui. Sau, mai degrabă, lipsa feței. Pe gâtul de piele era spânzurat un cap cu fruntea mare bombată: fără ochi, fără gură, fără urechi sau nas sau sprâncene. Să nu mai spun că toată imaginea era imaculată, chestia nu avea pic de păr. Îmi îngheață sângele și mâinile mi se încleștează de masă. Nici nu știu cât am stat holbată la el. Ba clipind să dispară, ba rugându-mă murmurând. Am observat în timp că are multe vânătăi, multe răni mov, albăstrii, roșiatice, ca petele de pe capotul meu. De-abia mai inspir de frică să nu sară pe mine, dar mintea îmi este golită de orice plan. E liniște, cu excepția plescăitului și sunetului de piele pe gresie pe care îl provocau degetele lui lipicioase înaintând spre ușa bucătăriei.

- Îți interzic să intri! Înapoi! am zbierat, ridicată pe scaun, încercând să par mai mare. Citisem undeva că așa poți speria câinii.

Și chiar a dat înapoi, speriat. Cu capul întrebător într-o parte, de parcă eram eu vreo babă nebună. Respirația i se precipită și se făcu mic, ascunzându-și capul între umeri ca... un cățeluș. Aproape îmi vine să râd, deci clar mi-am pierdut mințile. Trece iar timp și el, politicos, nu mai pășește pragul ușii. Plescăitul încetă, făcând loc ticăitului de ceas de mai mereu... Era absurd să mă enerveze mai mult ceasul ăla decât plescăitul chestiei... și totuși îmi revenea agitația ca o durere surdă. Nu mai aveam niciun chef de ultimele trei ouă rămase care oricum se răciseră de-a binelea. Fără motiv, pun farfuria pe jos lângă masă. Atunci creatura prinde iarăși a se mișca rugătoare în prag. Absurd și penibil! Sfidător la cer! Dar uite că-i pasez farfuria. Poate dacă îi dau ceva de mâncare nu o să mă mai bântuie.

Andreea Sânziana IOSIF (n. 2009) locuiește în Bumbești-Jiu, județul Gorj, și este o voce emergentă în literatura tânără, remarcându-se printr-o maturitate stilistică surprinzătoare. Palmaresul său include numeroase distincții, printre care Premiul Special „Eugenio Montale” (Festivalul „Ana Blandiana”) și Premiul I la Festivalul „Ars Nova”. Colaborează constant cu antologia „Lumi posibile” și revista „Caietele Columna”, textele sale fiind spații de explorare pentru teme psihologice și existențiale profunde. Recent, a obținut locul al II-lea la Concursul Național de Creație „Prin cuvinte, înainte” cu proza „Morală fără față”, text ce confirmă apetența autoarei pentru un realism senzorial, pendulând între introspecție și explorarea traumelor interiorizate.

Râsul în culori

Maria Adriana FILIP

Proză scurtă (15–25 ani) / Premiul III

Îmi uram viața, până într-o zi...

Stăteam aplecat peste bara de lemn a podului din fața cabanei mele, privind lacul uriaș. Aveam un pahar în mână, din care sorbeam ceaiul cald când îmi aduceam aminte.

– Știați că sticla este tot un lichid?

O fetiță scundă, cu părul șaten prins în două codițe strâmbe. Era fetița din cabana vecină. Știam familia Jonson din vedere, însă nu le vorbisem niciodată.

Ridic din umeri:

– Zău?

Aprobă din cap frenetic.

– Este un lichid suprarăcit! chicotește ea. Înghețat.

Mormăi drept răspuns. Fetița se apropie.

– Sunteți periculos? șoptește.

O privesc cu coada ochiului. Are limba scoasă între buze și o încruntătură între sprâncene.

– Dacă răspund afirmativ, pleci?

Stă o secundă pe gânduri, apoi spune răspicat:

– Nu!

– Atunci, adaug oftând, nu, nu sunt.

Fetița scoate un țipăt fericit, care nu e deloc de ajutor durerii mele de cap.

– Mami zice să mă feresc de oamenii periculoși, dar tu nu ești, deci acum suntem prieteni. Eu sunt Lou, continuă ea repede, de la Louisa, prefer totuși să mi se spună Lou.

– Câți ani ai? murmur.

– Zece fără zece zile.

Zâmbesc vag.

– Tu cine ești?

Ridic din umeri.

– Tom.

Fetița se învârte în jurul meu.

– De ce stai singur mereu, Tom? Te văd de la geam.

– Așa m-am obișnuit.

– Asta nu înseamnă că vă place, domnule Tom. Să stați singur... mă refer.

– De unde știi? spun iritat.

Se oprește brusc și îmi face semn să mă aplec.

– Dacă ai ceva de spus, spune cu voce tare.

– E secret, murmură oftând enervată, nu așa funcționează lucrurile, Tom!

Eram confuz.

– Prietenii își spun secrete, iar ele rămân doar între ei. Mama zice că secretele sunt porumbei.

– Mama ta zice multe...

Mă calcă zdravăn pe degete. Tresar.

– Louisa!

– Lou, mă corectează, prefer Lou.

– M-a durut.

– Și pe mine mă doare că nu vrei să îmi asculți secretul.

Ochii ei triști mă fixează. Mă aplec oftând.

– Știu că nu îți place să stai singur, pentru că nici mie nu-mi place să stau singură în spital, dar nu îi spun mamei, pentru că aș supăra-o. Am supărat-o destul cu inima mea lenește, deși nu mi-a spus niciodată...

– Inimă lenește...?

Mă scuipă când își duce degetul peste buze și suflă în semn să tac. Îi văd lipsa dinților din față.

– Secretele se spun în șoaptă!

– Scuză-mă, mormăi și mai derutat. Cum adică... inimă lenește?

– Doctorul zice că uneori uită să bată, ca și cum ar dormi. Și obosește repede!

Îngheț.

– N-am voie să alerg. Mama zice că trebuie să îmi păstrez energia pentru lucrurile frumoase. Este stricată, adaugă cu un deget pe bărbie, e ca o pompă care se strică încet. Poți să o repari o vreme, dar într-o zi nu mai merge deloc. Inima e prea obosită să împingă sângele cum trebuie.

Tăcerea se prelungește și fetița își trage de tivul rochiei, apoi mă privește în ochi, șoptind:

– Știi ce cred eu, domnule Tom? Că inima nu este făcută să bată, ci să simtă. Dacă uiți să simți... e ca și cum ai lăsa-o să doarmă pe veci.

Rămân nemișcat. Cuvintele ei mă ating.

– Știu că nu vă bucurați de singurătate. Știu că inima dumitale doarme de prea mult timp. Poate că doctorul Jack ar trebui să o trezească pe a ta.

Zâmbește.

– Tu cu ce o ții trează pe a ta?

Înghit în sec, îndreptându-mă.

– Nu știu, răspund privind spre lac.

– Atunci, chicotește ea, descoperă! Descoperă ce te face fericit cât mai ai timp.

Se agață de bara podului.

– Eu nu mai am mult timp. De aceea zilnic mă bucur de vreme, deși uneori plouă, pentru că mama zice că atunci Dumnezeu dă viață florilor ofilite, ca mine! Mă bucur chiar și când mă doare inima, pentru că îmi amintește că

>

încă luptă. Încă bate.

Mă privește cu speranță:

– Asta este dovada că încă trăiesc, nu-i așa?

Îmi feresc ochii. O durere vagă îmi cuprinde pieptul.

– Nu mi-e frică, să știi. O să adorm într-un vis frumos pentru veșnicie. Ca... Frumoasa Adormită, doar că nu mă va trezi un prinț. Dar mi-e teamă că mama nu o să mai râdă după. Mereu o văd noaptea, plângând după fiecare consultație. Cine o să aibă grijă de ea după ce eu plec? Tata ne-a părăsit de mult. Nici nu mi-l amintesc.

Ochii i se umezesc, oferind verdelui o nuanță vie.

– Nu mai avem pe nimeni, se smiorcăie ea, eram dintotdeauna noi două contra tuturor. Ce se va face singură?

Îmi strânge mijlocul, plângând ușor.

– O s-o doară și pe ea inima, domnule Tom. Poate mai tare decât pe mine.

O îmbrățișez și eu, cu lacrimi în ochi.

– Va fi bine, Lou. Tu o vei vizita mereu, doar că altfel. Prin ploaie, vânt și culorile cerului. Ea te va simți și... într-o zi va zâmbi din nou.

Fetița ridică ochii spre mine, iar seninătatea din privirea ei îmi frânge inima.

– Promiți că o să ai grijă de ea?

Ezit, dar șoptesc într-un final:

– Promit.

Se desprinde de mine.

– Atunci pot să plec liniștită.

Își șterge lacrimile repede.

– Pe mama o cheamă Olga, e blondă și scundă. Stă vizavi și acum e supărată pe mine.

– De ce? spun speriat.

– Pentru că mi-am cerut scuze că nu sunt un copil normal, sănătos. A spus că se simte jignită pentru că eu cred că ar fi vrut un alt copil. Am ieșit afară să culeg flori. Așa mă va ierta. Apoi te-am zărit pe tine. Un om supărat și singur.

Zâmbesc îndurerat.

– Încă ești trist? spune privindu-mă.

– Nu, răspund hotărât, nu am de ce. Nu am dreptul.

Râde cu surâsul știrb.

– Când o să simți iar că nu ai pentru ce trăi, caută ceva frumos în jurul tău. Chiar și cel mai mic lucru... pentru că acolo se ascunde Dumnezeu. Eu îl caut în fiecare zi și mereu îl găsesc.

Ridică din umeri. Stăm în liniște câteva momente.

– Pot să îți mai spun un secret? șoptește cu un rânjet viclean.

Mă aplec.

– Doar dacă îl zici în șoaptă. Cineva înțelept mi-a spus că doar așa se spun secretele.

– Eu ți-am spus! sare ea chicotind. Eu, Lou!

– Da, da, râd eu.

– Dacă te fac pe tine să râzi, o vei face și pe mama, pentru că râsul e contagios, știi? Așa că poate o să rămână ceva din mine aici. În tine. În ea. În râsetele voastre.

O lacrimă mi se scurge pe obraz. Fata se apleacă și îmi șoptește la ureche:

– Oamenii nu mor când inima li se oprește, mor când nimeni nu își mai amintește de ei. Eu nu vreau să mor. Așa că păstrează-mă în amintirile tale fericite.

Mă strânge în brațe și eu o ridic. Chicotește. Când o așez pe pod, îmi prinde mâna.

– Vii la cină pe la noi. Vreau să o cunoști pe mama înainte să plec.

Ezit, dar ochii ei plini de speranță mă înmoaie.

– Sigur.

Zâmbește larg.

– Lou, știi că ești un copil extraordinar?

– Sunt doar un copil cu o inimă leneșă și o listă scurtă de zile.

S-a stins trei luni mai târziu. A fost cea mai tristă zi din viața mea, dar pentru că a fost vorba despre Louisa, am reușit să zâmbesc. Primele luni au fost grele, atât pentru Olga, cât și pentru mine. Am reușit să câștig iar bani, deoarece am început să pictez, iar tablourile se vindeau foarte bine. La doi ani de la moartea Louisei, Olga și cu mine ne-am căsătorit. Avem acum un băiețel pe care îl cheamă Heart. O sărbătorim pe Lou în fiecare an și plângem după ea de fiecare dată când plouă. Însă ne bucurăm și de viață, pentru că cineva ne-a zis cândva că viața este o listă scurtă de zile. Trebuie să ne bucurăm de ea până ajungem la capăt.

Îmi amintesc și acum, după zece ani, ultimele cuvinte pe care mi le-a spus micuța Lou:

– Tom... dacă o să pictezi vreodată ceva pentru mine, promite-mi că o să pui acolo și un strop de râs. E contagios. Va bucura toți privitorii.

Interviul meu se încheie cu această replică. Galeria mea de artă tocmai s-a deschis, iar povestea din spatele ei tocmai a fost spusă. Se numește „Râsul în culori”, iar piesa centrală este o fetiță fără dinții din față, care râde cu lacrimi pe un fundal de ploi. Privitorii chiar au surâs la vederea ei, pentru că râsul este contagios, știați?

Maria Adriana FILIP (n. 2009) este originară din județul Prahova și reprezintă o voce emergentă a literaturii tinere, remarcându-se prin premii la concursuri de prestigiu precum „Valentin Șerbu” și „Moștenirea Văcăreștilor”. Performanțele sale academice includ premiul I la etapa județeană și participarea la etapa națională a Olimpiadei de Literatură (2026). Recent, a obținut locul al III-lea cu textul „Râsul în culori”, o proză sensibilă care explorează teme profunde precum efemeritatea, singurătatea și puterea vindecătoare a memoriei, demonstrând o capacitate deosebită de a surprinde emoția umană în forme literare pline de candoare.

E ziua stranie sau sufletul ei?

Mădălina SLUTU

Proză scurtă (15–25 ani) / Mențiune

Dimineața începe ca oricare alta: ceasul sună prea devreme, cafeaua e băută pe jumătate, pe fugă, iar gândurile sunt încă încurcate. Nimic nu pare diferit. Nimic nu anunță că ziua ar putea ieși din tipar. Și totuși, în bucătărie, becul pe care îl schimbase cu o zi înainte începe din nou să clipească. Nu repede, nu deranjant, ci lent, aproape liniștit. Atât de liniștit încât, pentru o clipă, pare că nu e doar un defect, ci un fel de semn.

Se oprește și îl privește mai mult decât ar fi normal. Știe că e absurd să cauți sens într-un bec, dar nu se poate opri din a simți că, în dimineața aceea, lucrurile obișnuite au început să capete o altă greutate. Ca și cum ar vrea să spună ceva, dar fără cuvinte.

Singurătatea nu apare brusc, ci se simte în lucruri mici. În faptul că vorbește cu obiectele din jur, cu liniștea, cu păianjenul de pe perete, pe care îl numește Gicu. Nu pentru că așteaptă un răspuns, ci pentru că uneori e mai ușor să spui ceva decât să lași tăcerea să se așeze. În timp, aceste gesturi devin obișnuință. Nu mai par ciudate, ci doar firești pentru cineva care trăiește singur.

Ieșită în oraș, ziua continuă aparent normal. Magazinul, oamenii, rutina, toate sunt la fel. Dar un detaliu o oprește: casiera, o femeie pe care o vede de ani de zile fără să o cunoască cu adevărat, îi spune: „Ai grijă de tine.” Nu e spus în grabă, nu e o formulă automată. E spus cu o sinceritate care o face să simtă că, pentru o clipă, cineva chiar a văzut-o.

Pe drum, vede un bărbat care vorbește la o pâine, ținând-o la ureche ca pe un telefon. Imaginea e stranie, dar nu o face să râdă sau să judece. Din contră, o pune pe gânduri. Își dă seama că, într-un fel, toți oamenii vorbesc cu ceva care nu răspunde. Unii o fac în gând, alții cu voce tare. Diferența e doar cât de vizibil devine acest lucru.

La birou, încearcă să se refugieze în rutină. Deschide calculatorul, citește e-mailuri, își vede de treabă. Dar apare un detaliu care nu se potrivește: într-un fișier simplu apare un mesaj: „Nu uita să respiri între paranteze.” Îl șterge, dar revine. Îl ignoră, dar rămâne acolo, ca o idee care nu vrea să plece.

Începe să se gândească la sensul lui. Poate că „parantezele” sunt acele momente din viață în care nu trăim cu adevărat, ci doar așteptăm. Așteptăm să treacă ceva: o zi, o perioadă, o stare. Și, în timp ce așteptăm, uităm să fim prezenți, uităm să respirăm cu adevărat.

Întrebarea unei fetițe: „Tu ești fericită?” o lovește mai tare decât ar fi crezut. Nu pentru că ar fi dificilă, ci pentru că e prea directă. Nu există un răspuns simplu. Și poate că tocmai asta doare: faptul că nu mai știe clar dacă este sau nu fericită.

Spre seară, lucrurile devin și mai greu de explicat. Liftul, un obiect banal, începe să „vorbească” într-o limbă pe care nu o înțelege și o duce într-un loc necunoscut. Acolo găsește doar o pereche de papuci. Atât. Nimic altceva. Și totuși, în fața lor, simte un val de emoție pe care nu îl poate explica.

Papucii aceia, simpli și uzați, par mai reali decât orice altceva din ziua aceea. Îi amintesc de lucruri familiare, de oameni, de prezență. Și, fără să-și dea seama exact de ce, începe să plângă. Nu din tristețe clară, ci dintr-un fel de recunoaștere, ca și cum ar înțelege, în sfârșit, ceva important.

Când ajunge acasă, totul este la fel: becul clipește, păianjenul e la locul lui, lista de cumpărături a rămas pe masă. Nimic nu s-a schimbat în exterior. Și totuși, în interior, ceva e diferit.

Privind pe fereastră, la luminile din alte apartamente, înțelege că fiecare om trăiește în propria lui lume, dar aceste lumi se ating uneori în moduri mici: printr-o vorbă, o privire, o întrebare.

Ziua nu a fost doar stranie. A fost plină de momente care, luate separat, par fără sens, dar împreună spun ceva. Nu despre lume, ci despre ea.

În final, își dă seama că nu ziua a fost neobișnuită, ci felul în care a trăit-o. Poate că a fost, pentru prima dată după mult timp, cu adevărat prezentă. A observat, a simțit, a pus întrebări. A văzut sens în lucruri mici și s-a recunoscut în ele.

Și poate că asta înseamnă, de fapt, să fii om:

Să te oprești din când în când și să simți.

Să vezi mai mult decât ceea ce pare evident.

Să te întrebi, chiar dacă nu ai răspunsuri.

Iar la finalul zilei, rămâne o liniște diferită. Nu una goală, ci una în care înțelege că nu a fost o zi pierdută. A fost o zi în care și-a amintit că este aici. Că respiră. Că trăiește.

Și, pentru moment, asta este suficient.

Mădălina SLUTU (n. 2007) este originară din satul Hîrbovăț, Republica Moldova, fiind o prezență tot mai vizibilă în spațiul literar de pe ambele maluri ale Prutului. Distinsă cu premii la concursuri de prestigiu, precum „Vox Napocensis” sau „Cronicile luminii”, tânăra autoare își definește stilul printr-o aplecare spre proza de introspecție. Recent, a obținut o mențiune cu textul „E ziua stranie sau sufletul ei?”, o explorare nuanțată a solitudinii urbane și a sensurilor ascunse în banal, demonstrând o capacitate deosebită de a transforma cotidianul în spațiu metafizic.

Mă scol

Claudiu Lucian CONSTANTIN

Proză scurtă (25–55 ani) / Premiul I

E întuneric și mă scol.

Mâinile mele au unghii lungi, prea lungi pentru un bărbat, prea lungi pentru mine. Curate și albe le simt cum vor să crească. Le văd cum cresc, e ceva ciudat la ele.

Sunt într-un vis și nu mai pot ieși din el.

Pe canapeaua mea e o fată, mă vede că o privesc un pic prea atent și mă întreabă, ridicându-și una din sprâncenele ei subțiri - „Ce e?”. Ea nu e reală, doar bucăți din ea îmi par familiare. Un minunat monstru a lui Frankenstein de care nu pot să scap. Mă sărută și mă privește cu niște ochi verzi. Îi recunosc, sunt ochii unei fete de care era înnebunit un fost coleg de cameră. Buze cu gust de vișine, de la fata cu care mâncam vișine în cimitir când eram puști.

– Nu te cunosc.

Se uită furioasă la mine și îmi dă o palmă.

Mă scol.

Îmi pun mâna pe locul unde imaginația mi-a dat o palmă și îmi simt obrazul cald și înțepător. Ce dracu, mi-am dat o palmă în somn?

Lângă mine o fată frumoasă cu gropițe în obraji se hlizește.

– Nu îmi vine să cred că ai adormit pe muzica asta.

Stai, fata asta... ohh o cunosc, o cunosc. Îmi aduc aminte, sunt la o nuntă. Capul îmi pulsează în ritm de samba, creierul îmi fleoșcăie din stânga în dreapta ca o cană de apă.

– Mă duc să dansez, continuă ea.

Vizavi de mine, soția fratelui meu îmi face semn să mă duc după ea. Mă ridic și ies afară, am nevoie de aer.

– Dacă ți-e rău, poți să pleci.

Frate-meu a ieșit după mine.

– Așa a fost și când te-ai căsătorit tu?

– Nu sunt căsătorit.

Mă scol.

Ohh Doamne, ce bine ar fi fost dacă durerea asta de cap era tot în vis. Ai băut aseară și acum suferă, prostule, suferă.

Ceasul digital de lângă TV este defect, trebuie să mă bazez pe bătrânul ceas cu limbi din bucătărie. 8:20, mă îmbrac și o iau spre muncă. Ies pe hol, iar vecina de vizavi mă vede. Îi zic „Săru’ mâna”, ea doar dă dezaprobator din cap. Ce? E prea târziu să plec la muncă la ora asta? Baba asta nebună, lua-o-ar naibii de babă.

În stația de tramvai un taximetrist îmi face semn cu mâna, să mă dau la o parte ca să-și parcheze el mașina în stație. Ce e și cu nebuni ăștia, mă tot dau la o parte. Îmi simt unul din degete cum îmi iese din adidas.

Ajung la muncă, șefa îmi pune hârtiile de ieri pe masă. „Asta e greșit, și aici... și aici...” îmi zice bătând cu degetul, din loc în loc, pe foaia din fața mea. Ehh, curca asta nu își dă seama că nu am dormit mai deloc aseară, dacă o să continui așa... trebuie să. Îmi văd unghiile de un albastru marin cu valuri desenate pe ele și atunci îmi aduc aminte.

– Alo, ce faci? Visezi?

– Ceasul din bucătărie nu are baterii.

– Poftim?

– Nu a mai avut baterii de 2 ani.

Mă scol.

Hai frate, uite asta este exact ce nu îmi place la visele mele. Cum să visezi că te duci la muncă, să te trezești și chiar să te duci la muncă?

Lângă mine iubita mea are un cearceaf în cap, dar stă cu fundu descoperit.

– Culcă-te la loc, dormi și tu mai mult, e sâmbătă, bolborosește spre mine.

Aa, așa e, e sâmbătă, mă întind înapoi pe spate. Dar nu mai pot să dorm, o pleznesc peste fund și ea sare în sus ca electrocutată.

– Hai să facem ceva, îi spun.

Ea își dă cearceaful jos din cap, mă sărută.

– Da ok, dar mai întâi spală-te pe dinți.

Ieșim pe balcon, iubi își aprinde o țigară, mă caut și eu de un pachet. Ea dă din cap, știe că nu am, niciodată nu am, îmi întinde o țigară de la ea. Trag primul fum, e ceva mai mișto ca prima țigară de dimineață? Un sentiment ciudat de rușine mă cuprinde, ceva e în neregulă. Mă uit la ea.

– Nu mă lăsasem de fumat?

Mă scol.

De data asta singur, bine înțeles că singur, ehh sunt un prost. Cât de bătut în cap să fi? De când nu am mai avut o gagică cu fundu în sus lângă mine? Și țigara aia m-a trezit, altă tâmpenie.

Rufe umede stau întinse în mijlocul casei, aerul ăsta infect îmi dă visele astea. Mă duc la baie, încerc să-mi umplu căpușul mâinii cu apă, doar că apa îmi curge printre degete. Privesc oglinda, iar reflexia din fața mea dă ușor dezaprobator din cap.

Claudiu-Lucian CONSTANTIN (n. 1980) este tipograf în cadrul Asociației Nevăzătorilor din România și o prezență remarcabilă în literatura fantastică și SF, publicând sub pseudonimul Klaus Nether. Cu un palmares impresionant ce include premii la concursuri de prestigiu precum „Alexandru Macedonski”, „Moștenirea Văcăreștilor” și „Ioan Slavici”, autorul pendulează între rigoarea transcrierii în braille și libertatea absolută a ficțiunii speculative. Recent, a obținut premiul I la concursul „Prin cuvinte, înainte” cu proza „Mă scol”, un text ce explorează oniricul și fragilitatea identității prin structuri narative circulare și o estetică a straniului, confirmându-și talentul de fin observator al granței dintre vis și realitate.

O zi stranie

Titela DURNEA

Proză scurtă (25–55 ani) / Premiul II

M-am trezit, cum se întâmplă în fiecare dimineață, înainte cu câteva secunde de-a suna alarma. În dormitor plutea un aer greu de tăcere. Am mulțumit pentru că sunt. Mi-am căutat bâjbâind papucii de casă. Ceasul arăta 07:07. M-am târât spre baie. M-am spălat riguros, ignorând ridurile din oglindă. Victor mă privea din cadrul ușii.

- O să întârzii, i-am spus.

- Nu, mi-a răspuns. Te-ai trezit tu prea devreme.

N-am prelungit discuția inutil. Am băut rapid o cafea și-am ieșit împreună din casă. Pe stradă, oamenii mergeau normal. La un moment dat, am observat că umbrele lor rămân în urmă, ca și cum nu erau decise ce să urmeze.

- Ai pierdut-o? am întrebat o femeie.Aveaîn jur de 50 de ani.

- Nu, o mai las puțin să respire,mi-azis zâmbind.

În stația de tramvai m-am despărțit de Victor,nu înainte de a face trocul: el mi-a dat un sărut scurt pe obraz, eu, un zâmbet obosit.

În liniștea aceea, tulburător de intensă, mi-am auzit tocurile pe caldarâm, ceea ce în orașul ăsta nu mi se mai întâmplase.Din vitrina patiseriei La Dolce Vita, copilul de pe afiș mi-a tras cu ochiul. Am grăbit ritmul, convinsă că trebuie să beau rapid a doua cafea. L-am văzut pe bătrân chiar la colțul clădirii în care lucrez. Era așezat pe un scăunel de lemn, cu multe borcane înșiruite în față.

- Ce vinzi?, l-am întrebat.

S-a uitat strâmb la mine, ca și cum ar fi trebuit să știu.

- Timp, mi-a răspuns sec.

Am intrat în jocul lui.

- Cât costă unul?

- Depinde ce vrei să uiți.

Râd forțat și,totuși, cumpăr un borcan mic, fumuriu. Înăuntru era o zi întreagă, pe care nu mi-o aminteam.

- O să doară?

- Doar dacă îl deschizi.

I-am mulțumit și m-am prelins spre job. Umbra mă ajunsese din urmă. A rămas însă la intrare. Ziua a trecut mai repede ca altele. În pauza de prânz mi-am sunat mama și pe Victor. Am purtat discuții convenționale cu fetele de la contabilitate, vorbeau mult, fără să spună nimic. Am ieșit la patru, grăbindu-mă spre casă. Am intrat precipitată. Victor încă nu venise. M-am uitat contrariată la ceas. Arăta 07:07. Din spatele cadranului mă privea chipul bătrânului.

– Și acum?, îl întreb.

– Acum începe ziua, l-am auzit.

Am desfăcut borcanul.

Și din el ai ieșit tu, ca și cum n-ai fi plecat niciodată.

Titela Speranța DURNEA (n. 1971) trăiește în Cluj-Napoca și definește scrisul ca pe o formă esențială de respirație a sufletului, un spațiu dedicat explorării emoției pure. Prezență constantă în proiectul colectiv de flash fiction „Ficțiuni reale”, autoarea și-a rafinat stilul prin exercițiul povestirilor ultra-scurte, mizând pe forța sugestiei și a conciziei. Recent, a obținut premiul II la concursul „Prin cuvinte, înainte” cu proza „O zi stranie”, un text care îmbină cotidianul cu inserții de realism magic, explorând teme precum timpul, memoria și absența, printr-o scriitură fluidă și plină de sensibilitate.

Întunericul din aripi

Laura Maria ILEA

Proză scurtă (25–55 ani) / Premiul III

Era o zi de toamnă târzie când începusem să mă cred Ilie. Lăsam gândurile să-mi invadeze sufletul rănit care avea nevoie de o anume confirmare că este, de fapt, o persoană cu o însemnătate aparte, care poate aduce o schimbare autentică în această lume pe care o aflam, pe atunci, la final apocaliptic. Eu eram unul dintre cei care îl vor înfrunta pe Antichrist timp de trei ani și jumătate, eu eram unul dintre cei doi care, după ce vor fi răpuși, vor învia după trei zile și jumătate. Avem nevoie să cred asta și habar n-aveam înspre ce fel de întuneric mă vor conduce aceste gânduri. Cete de îngeri căzuți se temeau de mine, vorbeam cu arhanghelul Mihail, cel cu spada în mână, mă rugam lui să mă ajute în parcursul meu și credeam, la propriu, toată această psihoză ce se cuibărise la mine în minte. Nu-mi pusesem niciodată problema că toate aceste gânduri ar putea fi cu totul altceva. Cred că aveam nevoie să simt că am un sens în această lume, unul nobil, unul care va salva omenirea de la un alt posibil înec. Și atunci Luceafărul care mă credeam că sunt a căzut din imaginația mea direct în subterana planetei.

Am ajuns în fața blocului, întorcându-mă acasă de la muncă, dar cheile nu erau nicăieri. Ei bine, știam că nimeni nu mă poate deturna de la calea mea, așa că am hotărât sa merg acasă la ai mei. Iarăși, cineva din mine m-a îndrumat, dar de data asta, spre bine. Am luat tramvaiul numărul 6 ce mă ducea spre casa părinților mei care locuiau destul de aproape de o anume mănăstire. Pe drum, a început să plouă, eram în tramvai și simțeam că oamenii mă privesc insistent:

- Iată, Ilie a adus ploaia! spuneau unii dintre ei. Era clar, vorbeau despre mine...

Am ajuns la casa parinților mei, afară tuna și fulgera, m-am aruncat îmbrăcată în pat și deodată am început să mă manifest precum o fiară sălbatică. Ai mei s-au cutremurat! Urlam, țipam și îi rugam să nu-l cheme la noi pe starețul mănăstirii, nu puteam suporta propoziția aceea cu te “blestem pe tine, diavole” etc. Am început să arunc hainele de pe mine, una câte una. Am răman aproape goală când fratele meu a intrat în cameră și m-a întrebat ferm:

- Cine ești?

- „Sunt cel din fața ta!” i-am răspuns eu.

- Pentru ce ai venit să ne tulburi? a mai întrebat el, citându-l pe marele Dostoievki.

- Pentru ca voi toți să credeți în mine!

- Cum a fost la birou? încerca fratele meu să primească un răspuns firesc din partea mea.

- Mi-am jucat rolul bine, am răspuns eu. I-am convins pe toți că sunt un om bun.

- Spune-mi numele tău, a țipat fratele meu.

- Sunt Mefistofel!

- Joci un rol din spectacolul Faust?

- El am stat de vorbă cu Dumnezeu, nu joc nici un fel de rol. M-a dezlegat din nou să pot ieși în această lume.

- Ce se întâmplă cu tine?

- Am reușit să intru în sufletul ei ce miroase a fum de tutun, am răspuns, dându-mi părul la o parte precum făcea motul Pittiș.

- Ce vrei de la noi?

- Să vă conving pe toți de importanța și de existența mea! Să vă confirm că ați semnat, deja, pactul cu mine.

- Nu am semnat niciun fel de pact! a răspuns, destul de neconvingător, el.

- Știam că vei nega asta, dar acum e prea târziu. Poți vedea cu ochiul liber ce se petrece în lume.

- Pentru ce faci circul ăsta?

- Circul îl creați voi, eu doar profit de existența sa.

Simțeam că ceva extrem de malefic pusese stăpânire pe mine și dicta de acolo, din lăuntrul meu, gesturi, priviri și mișcări distorsionate, urlat la icoane, scuipat pe pereți. Nu, nu eram eu, cineva sau ceva se pare că pusese stăpânire pe mine! Eram și eu, undeva acolo, pitită în mine, dar nu mai aveam puterea să reacționez așa cum aș fi vrut. Voința mea era coruptă și compromisă.

- Cine ești? m-a întrebat iar fratele meu.

- Sunt spiritul ce-ntotdeauna neagă!

- Ce neagă?

- Faptul că ați fost creați pentru a ne lua locul în cer. Dar mai sunt și „acea putere care, vrând să facă răul, face doar binele!” a răspuns cineva din lăuntrul meu.

Făcuse o greșeală această creatură. Îmi amintise de versurile Anei Bladiana: „puterea soarelui/ refuzând echilibrul cu noaptea...”. M-am ridicat din pat. Cineva mult mai puternic decât forța ce mă stăpânea m-a determinat să merg spre icoanele din dormitorul părinților mei, dar lupta de abia începuse. De-acum, scenarii legate de travaliul Mântuitorului, de durerea Sa de pe cruce, de toate trădările de care a avut parte, alte și alte încercări cărora, sincer, nu știu cum le-am făcut față fără să-mi pierd cu totul mințile.

Urmăream fluturele alb ca pe un semn venit de departe.

Am ajuns la mănăstirea ce-și deschidea porțile pentru cei aleși, așa ca mine. Așa gândeam eu în acel moment. Pășind în bisericuța cea veche a mănăstirii, am izbucnit în lacrimi și am rugat o măicuță să mă indrume spre starețul acelei mănăstiri. El a ieșit din chilia sa albă, având și el ochii plini de lacrimi.

- Diavolul e pe pământ, mi-a spus, deja s-a născut.
- Știu, i-am răspuns eu.. Îl cunosc personal.

Nu știu cine din mine a vorbit atunci, dar călugărul s-a uitat pătrunzător spre mine și mi-a spus:

- Du-te în bisericuță și roagă-te.

L-am ascultat de parcă o forță din nevăzut pusese stăpânire pe mine, când de fapt, eu voiam doar să fug. Bisericuța era întunecată, plină de parfum de smirnă și tămâie. Lumina lumânărilor învelea icoanele într-o licărire suprarealistă.

Cineva parcă m-a legat și m-a aruncat în genunchi în fața icoanei. Capul nu reușea să-mi stea drept, s-a aplecat destul de brusc până la pământ. Părea că acest călugăr se ruga în mine, simteam clar asta. Nu, nu erau rugăciunile mele stângace, era un soi de respirație a unei rugăciuni necunoscute. Simțeam în jurul meu păsări cu aripi negre, cu ciocuri ascuțite și cu gheare fioroase. Încercau să mă prindă cu ciocul lor imens, să dea cu mine de pereți, să mă muște de umeri, de brațe, de coapse. Dintr-o dată s-a făcut un frig cumplit în jurul meu. Auzeam oamenii cum se adunau în bisericuță, dar nu reușeam să-mi ridic capul de la pământ. Cineva mă ținea acolo exact așa cum pe vremuri, sfinții îi țineau captivi pe nenumiții aceia răi și vicleni. Nu înțelegeam ce se petrece acolo. Nici astăzi nu înțeleg. Fără să fii știut ce se întâmplă, am auzit cuvintele starețului care începuse o anume rugăciune: „Te blestem pe tine, diavole”.... etc. etc. etc.

Am început să simt cum frigul din preajma mea nu mai avea putere să mă cuprindă. Am stat așa, cu genunchii la pământ și cu capul plecat până la podea până când s-a terminat slujba. Și totusi, cine m-a determinat să rămân așa? Cine se ruga în mine? Întrebări cărora nu le-am aflat nici astăzi răspuns. Unii spun că era psihoza din mintea mea. Alții mi-au spus că se petrecea cu mine o viață de om ce-și alesese o cale îngustă. Alții spuneau că am fost prea obsedată de forțele întunericului și ele m-au acaparat.

Mi-am amintit vorbele profesorului meu de actorie, cel care în anul I ne-a spus așa:

- Eu, până nu văd, cred!

Nu le înțelesesem până atunci, până în clipa aceea în care simțeam și vedeam cu ochii minții ciocuri de corb și aripi lungi și negre. Vorbele, zic. De-abia atunci le-am priceput. Dar restul a rămas, până în zi de azi, o enigmă.

Când s-a încheiat slujba, m-am dus la stareț pentru miruit. M-a privit ferm, fix în ochi, dar cu blândețea unui părinte:

- Du-te cu măicuțele la bucătărie să mănânci o supă caldă!

Afară începuse să cadă o ploaie de vară indiană. Am mâncat supa și parcă, pentru prima dată am văzut pe pereți icoane vii. Chipuri de sfinți care nu erau pictați, erau prezenți acolo, ne priveau discret de pe perete, cu ochii larg deschiși. Nu m-am speriat prea tare atunci, mă îngrozesc mai tare acum. Căci tot ceea ce ne privește din necunoscut produce, mai devreme sau mai târziu, o stare de spaimă. Așa cum însuși îngerul a rostit de atâtea și atâtea ori: “Nu te teme!” Doar că numele meu nu este un nume sfânt. Este numele unui muritor de rând. Dar a existat în viața mea o zi stranie de toamnă târzie când m-am crezut Ilie...

Laura-Maria ILEA este o prezență cu un profil artistic complex, a cărei scriitură se distinge prin curajul de a explora zonele de frontieră ale psihicului uman și ale experienței spirituale. Recent, a obținut premiul III la concursul „Prin cuvinte, înainte” cu proza „O zi stranie de toamnă târzie”, un text visceral care pendulează între confesiune și realism psihologic. Stilul său este marcat de o intensitate dramatică deosebită, utilizând referințe culturale și arhetipale — de la mitul lui Ilie la cel al lui Faust — pentru a sonda teme precum criza de identitate, sensul nobil al suferinței și lupta dintre lumină și întuneric în planul conștiinței.

PROZA

Ziua în care literele au încetat să mai fie doar semne

Rozalia IAȘURA

Proză scurtă (25–55 ani) / Mențiune

Cândva, cuvintele nu existau, iar literele trăiau risipite, plutind prin aer, libere și tăcute. Aveau doar formă, dar niciun sunet. Unele erau rotunjite, altele drepte; unele mici, altele mari, dar niciuna nu se putea transmite prin glas, doar prin forma ei putea fi recunoscută.

Era o lume în care totul exista, dar nimic nu se lega, nimic nu se putea spune.

Fiind atât de diferite, fiecare literă stătea doar alături de cele asemănătoare ei. Într-un colț se adunau „a”-urile, mai departe „b”-urile, apoi „c”-urile… și tot așa. Nu se împrieteniseră cu cele diferite, ci formau grupuri mici, sigure, închise:

– aaaa cu aaaa…

– bbbb cu bbbb…

– cccc cu cccc…

Fiecare se simțea confortabil între „ai ei”, dar, fără să-și dea seama, trăia într-o liniște sterpă. Zâna Literelor le privea de sus și oftă:

– Of, câtă liniște… Dacă s-ar amesteca puțin, ar putea crea lucruri minunate împreună…

Și i-a venit o idee:

– Ce-ar fi să le dau voce? Poate că, dacă se vor auzi, vor începe și să se înțeleagă…

Le-a atins pe rând și le-a dăruit sunet, spunându-le:

– Tu vei fi „A”, tu vei fi „B”, tu vei fi „C”…

Pentru prima dată, literele s-au auzit pe ele însele și între ele. Dar, deși aveau glas, nu aveau încă curaj, așa că fiecare a rămas în colțișorul ei, repetând mecanic:

– aaa, aaa, aaa…

– bbb, bbb, bbb…

Zâna Literelor a înțeles atunci un lucru dureros: poți avea voce… și totuși să nu comunici, să nu transmiți nimic.

A încercat să le forțeze să se unească. Le-a pus într-un bol magic și le-a amestecat cu putere. Literele s-au lovit, s-au rostogolit, s-au ciocnit unele de altele, iar din graba și dezordinea lor s-a născut doar haos: zmbxa… mbcrdv… aiioopm…

– Nu așa… țipă zâna. Nu poți construi sens din grabă și constrângere.

Se așeză obosită și se întrebă:

– Cum să le învăț să fie împreună… fără să le oblig?

Hazardul făcu ca, chiar atunci, dintr-un colț al cerului să apară Zâna Imaginației. Nu era grăbită și nici neliniștită. Privea totul cu un zâmbet calm, ca și cum ar fi știut deja rezolvarea.

– Lasă-mă pe mine, spuse ea. Unele lucruri nu trebuie forțate…

Și a ales câteva litere diferite pe care le-a așezat cu grijă, una lângă alta: m-a-m-a… t-a-t-a… l-u-m-i-n-ă… c-a-s-ă…

Zâna Literelor a exclamat uimită:

– Ele… chiar spun ceva!

Literele au amuțit pentru o clipă, mirate, dar apoi, încet, s-au apropiat unele de altele. Au început să încerce, să creeze, să greșească, să râdă și astfel au descoperit că împreună pot spune lucruri pe care niciuna nu le-ar fi putut spune singură.

Au descoperit că pot alina, pot răni, pot construi sau distruge. Și au mai conștientizat un lucru esențial: nu este suficient să existi sau să ai voce; contează cum alegi să te apropii de ceilalți.

>

Aceea a fost ziua în care literele nu au mai fost doar semne, a fost ziua în care ele au devenit punți. Treptat s-au născut cuvintele, apoi propozițiile, apoi poveștile. Și odată cu ele, lumea a început cu adevărat să comunice.

Dar cea mai importantă lecție a venit mai târziu, când literele au început să observe efectul lor asupra celor care le foloseau. Au văzut că, unite, sunt capabile să transmită „iubire" sau „ură", „iertare" sau „vină". Și atunci au înțeles că nu doar faptul că sunt împreună contează, ci felul în care aleg să fie împreună.

– Dacă stăteam doar cu cele ca noi, nu deveneam nimic, au spus ele.

– Dar nici amestecul nepotrivit nu ne ajută.

– Abia când ne-am ascultat și ne-am așezat cu grijă unele lângă altele… am prins viață, au concluzionat ele.

Aceasta este și lecția lor pentru oameni:

- Diversitatea nu este o problemă de rezolvat, ci o resursă de binecuvântare.
- Nu diferența ne desparte, ci felul în care alegem să o privim.
- Cel care respinge ceea ce nu înțelege trăiește într-o lume mică, închisă și limitată.
- Cel care are curajul să se apropie de ceea ce este diferit își lărgește orizontul cu fiecare pas.
- Adevărata forță nu stă în a avea mereu dreptate, ci în curajul de a asculta alte voci și de a construi împreună, pas cu pas, legându-ne unii de alții pentru a da lumii un sens.

Așa cum literele dau naștere cuvintelor, și noi, prin felul în care ne asociem unii cu alții, scriem, în fiecare zi, povestea lumii în care trăim.

Iar întrebarea nu este dacă alegem să participăm la vreo poveste, pentru că în fiecare zi scriem propria noastră poveste, ci mai degrabă în ce fel de povești alegem să ne integrăm.

Rozalia IAȘURA (n. 1972) trăiește în comuna Variaș, județul Timiș, și este o prezență proaspătă în peisajul literar contemporan. Recent, a fost distinsă cu o mențiune la concursul de creație „Prin cuvinte, înainte" pentru proza „Ziua în care literele au încetat să mai fie doar semne", un text care explorează mecanismele comunicării prin intermediul unei alegorii pline de candoare. Scriitura sa se remarcă printr-o dimensiune didactică și morală, transformând elementele de bază ale limbajului în simboluri ale diversității și ale armoniei sociale, oferind cititorului o reflecție asupra puterii cuvintelor de a construi punți între oameni.

Andrei Lucian MATACA

Poezie (15–25 ani) / Premiul I

Bătrâni

Se scurg pe-alei
niște sfinți umili și pletoși,
taciturni,
chinuiți de Alzheimer,
cu privirile insistente,
implorându-ne să le zâmbim.

Parcă așteaptă un semn
din slavă
ori o fărâmă
din firescul bucuriei noastre.

Bezmetici,
umblă în bastoane,
târându-și paltoanele negre
și prăfuite.

Vizibil afectați
de incertitudinea existenței lor,
se adâncesc în controverse
legate de moarte.

Cugetă la ideea fragilității,
scrijelind pe asfaltul înghețat
un fragment insignifiant
din testementul lor.

Pueril

O caligramă infantilă
mi-a desenat Creatorul
pe frunte.

Cu vârful penelului
a măzgălit niște sârme
întortocheate și strâmbe;
le-a trecut prin tâmplă,
zămislindu-mă în sfârșit,
rațional, fragil
și-atât de crud.

La-nceput,
m-a lăsat în voia ploii,
apoi mi-a dat aripi,
dar nu m-a învățat să zbor.
Am urcat panta
de unul singur,
m-am scăldat în suferințe;

A îngăduit să exist,
pur și simplu.

Acum,
pânza frunții mele
e încrețită.
Creatorul m-a binecuvântat
cu sârme pe chip,
însă mi-a lăsat inocența
și caligrama
de la răsărit.

Simțuri

În aerul verii
simt miros de ploi
și de cireșe.
Apocaliptica arșiță mă sufocă,
iar trupul meu ia foc.
Latent în fața morții solare,
aștept să apară declinul;
să-l privesc și să adorm,
ascultând, firește,
baladele greierilor
și romanțele lor.

Confesiune

Sunt bătrân.
Abia vorbesc.
Mi-e greu să scriu,
însă depun efortul
de a nu deforma literele.
Sunt convins
că materia vibrează.
Timpanul îmi bâzâie frenetic.
În jurul meu,
domnește un aer motivațional,
deși am încetat
să mai creez,
să mai finisez
vreo lucrare a cugetului.
Parcurg câteva file,
în speranța că voi găsi
măcar un crâmpei
de fericire
sau ceva oniric
care să mă facă să uit
că am fost odată fraged.

Andrei Lucian MATACĂ se înscrie în rândul tinerilor scriitori care abordează teme de o maturitate surprinzătoare, filtrând realitatea prin prisma unei sensibilități filosofice profunde. Recent, a fost distins cu Premiul I la concursul de creație „Prin cuvinte, înainte" (secțiunea 15–25 ani), remarcându-se printr-o poetică a fragilității și a interogațiilor existențiale. În versurile sale, autorul explorează cu o rigoare aproape plastică degradarea biologică, condiția creatorului și paradoxul inocenței, reușind să construiască imagini de o forță sugestivă remarcabilă, unde „sârmele" destinului se împletesc cu „caligramele" speranței.

Lavinia Bianca IRIMESCU

Poezie (15–25 ani) / Premiul II

Haina mea

Îți dai paltonul jos
ca pe o identitate de împrumut,
îl lași să alunece pe umeraș
plin de mirosuri care nu sunt ale tale.
Politețuri obosite
l-au făcut insuportabil.
Sacoul cade înapoi în dulap
ca o replică spusă prea târziu.
Rujul mușcat dispare primul,
ca un adevăr incomod,
rimelul se scurge
într-o apă tulbure
unde ochii tăi nu mai cer nimic.
În bucătărie, carnea e doar carne,
o bați ritmic, mecanic,
ca și cum ai vrea să scoți din ea
toate vocile care ți-au spus
ce trebuie să fii.
Cartofii sfârâie în ulei
ca niște minute care nu-ți aparțin.
Te întorci la tine
ca la o muncă impusă
nu din obligație,
ci dintr-o iubire învățată strâmb.
Acum cinci minute erai în tocuri,
sunai a siguranță,
a asfalt, a priviri.
Acum ești în șosetele groase
ale bunicii.
Timpul te trage înapoi
într-o fotografie în care
femeia era doar funcție:
spală, calcă, taci.
Uitarea vine ușor
când ți se spune zilnic
că atât ești.
Dar după toate astea
după abur, după ulei, după tăcere
ia prima carte care îți cade în mână
și deschide-o
ca pe o ușă.
Citește până când îți amintești:
ca nu ești rutina,nu ești nici rolul,
nu ești ce rămâne după ceilalți.
Ești femeia care încă poate
să plece din poezie
și să se scrie singură.

La parterul stricat

La parterul oncologiei
miroase a sfârșit amânat,
ca o promisiune stricată.
La geam
un bărbat.
Nu mai e întreg.
Corpul lui e o cameră în care ceva mestecă lent
din interior,
fără zgomot…
A trecut prin războaie,
prin foame, prin ierni care rupeau oase,
dar niciun glonț n-a știut
să tragă atât de precis
ca boala asta invizibilă.
Doi ochi albaștri
spălați de prea mult trecut
se lipesc de geam
ca două insecte prinse în lumină.
Afară nu e nimic,
dar el vede:
pământul răsturnat de plug
ca o rană deschisă,
calul care respiră abur și e viu,
nu ca el,
nu ca aerul filtrat prin tuburi.
Și femeia…..
Doamne, femeia…..
îi simte mâinile înapoi pe piele
ca niște amintiri care refuză să moară.
Patruzeci de ani de fiori
strânși acum într-un pat metalic
care scârțâie ca un sicriu grăbit.
Aici, timpul nu curge… bea și rade de tine.
Nimic nu doare mai tare
decât claritatea asta brutală:
că urmează…..
aparatele bipăie
ca niște martori indiferenți.
În salonul 4
un om își retrăiește viața
ca pe un film prost,
derulat prea repede,
fără pauză și fără întoarcere.
Nimeni nu oprește nimic…
într-o zi
patul va fi gol,
cearșaful întins perfect,
ca și cum
n-ar fi fost niciodată acolo.
Spune-mi
cine își va aminti
că aici, la geamul ăsta murdar,
un univers întreg
a murit în liniște?

Lavinia-Bianca IRIMESCU (n. 2004) este masterandă în cadrul Universităţii „Ştefan cel Mare” din Suceava şi o voce tot mai pregnantă a noii generaţii de scriitori botoşăneni. Membră a Centrului de Scriere Creativă al USV, tânăra poetă a fost distinsă recent cu Premiul II la concursul „Prin cuvinte, înainte” (secţiunea 15–25 ani), confirmând o evoluţie constantă după premiile obţinute anterior la competiţii precum „Iubirea nu e roz”. Lirica sa se remarcă printr-o forţă denunţătoare şi o luciditate tăioasă, abordând teme dificile – de la condiţia femeii captive între roluri sociale şi rutină, până la fragilitatea extremă a existenţei în faţa bolii. Poezia sa este una a rezilienţei, unde cuvântul scris devine singura „uşă” prin care identitatea se poate recupera şi rescrie dincolo de convenţii.

Maria Simona FOANȚĂ

Poezie (15–25 ani) / Premiul III

09:23, 29.03.2026

Nu-mi voi mai aminti niciodată ziua asta.
Va fi o zi obișnuită. Voi învăța și voi bea apă.
Nimic special.
Cum soarele va umbla să caute cocorii, așa
am să umblu și eu după pocăință.

Ploaia a spălat asfaltul și copiii străzilor.
Pe mine cerul nu a apucat să mă spele. Vântul
se joacă prin perdele ca un orfan. Picăurile de
apă atârnă de crengile ulmilor.
Îmi pun picioarele pe tocul ușii. Lumina e sus,
borcanul cutiei toracice e jos.
Am încercat să prind geana de lumină ca o
floare.

Cum spuneam, voi uita ziua de astăzi.

Lumea mea e o poezie-mâna maicii domnului

*
Ea a răsărit dimineața mântuirii mele. Mă
plimb pe holul căsuței de chirpici
în spatele surorii mele
Am o lume. Nu am două, trei, patru. Lumea
mea are ochii mongoloizi și
multă, multă dragoste.
Lumea mea se trezește dimineața și așteaptă
să i se ia glicemia după ce-și freacă ochișorii
de dosul palmei de câteva ori.
Și apoi se trezește, se spală pe dințișori și
mănâncă terci de ovăz strâmbând din năsuc.
Și apoi tot ce face e să cuprindă toate lumile
pământului în brațele ei micuțe.
Lumea mea e miere pe rană. Lumea mea e o
poezie-mâna maicii domnului.
Lumea mea este ea.
***
e inflamație în corp & multă, multă liniște.
mi-e dor de familia mea
citesc Moromeții dușulache e negrilă al meu
răpus de căpușe ilie e tata, catrina mama,
sora mea salcâmul
când va avea loc tăierea salcâmului
mă voi destrăma definitiv.

nu va mai fi nimeni să blesteme tăierea
salcâmului. nu va mai fi nimeni
culcat în grădină la umbră.
nu va mai fi nimeni în viață deși e foarte
probabil ca pământul să facă alt salcâm.
***
Ea a răsărit dimineața mântuirii mele și e
multă, multă liniște.

>

puteam să fiu copila ta

sângele meu nu-i al meu

azi noapte, iubitul meu,

mi s-a tocit unghia îngerească

sunt bolnavă de cântece. vreau să caut un

mormânt & voia mea de frumos

n-am văzut atâta lună pentru atâta sat. știind că

Lazăr a înviat

oamenii au pus câinii pe el.

n-a mai ajuns, fătul meu, să-ți curme nimenea

inima.

te-am rugat să pleci. mă tot uitam în pământ

în cer către groapa comună vedeam și eu că

puteam să fiu copila ta

voiam să pleci. voiam și să rămâi. în strălucirea

nopții stelele sunt mari și oarbe.

frunzele, melcii și ferestrele sâsâie o limbă

sălbatică.

plâng păsările și vitele ucise.

se aude vremea bătrână, se sfâșie.

ies morții. plecaseși de multă vreme.

Maria-Simona FOANȚĂ (n. 2002) este o voce distinctă și prolifică a noii generații de poeți, originară din Verbicioara, județul Dolj. Cu un palmares impresionant pentru vârsta sa, autoarea a publicat constant în reviste de prestigiu precum „Golan”, „O mie de semne” sau „Mezomorf” și a fost finalistă la Gala „Traian T. Coșovei” în 2025. Recent, a obținut Premiul III la concursul „Prin cuvinte, înainte” (secțiunea 15–25 ani), confirmându-și maturitatea artistică deja validată prin numeroase distincții naționale. Poezia sa pendulează între sacru și cotidian, explorând spațiul fragil al familiei și al memoriei rurale prin imagini de o sensibilitate acută. Lirica sa, marcată de o „boală de cântece” și de o căutare continuă a mântuirii, reușește să transforme concretul – casa de chirpici sau tăierea salcâmului – într-o geografie spirituală profundă și universală.

Bianca Georgiana HĂNESCU

Poezie (15–25 ani) / Mențiune

Cântec de adio

Copilărie dulce, amară,
dispari și tu în negura nopților de altădată.
Un gând în chip de înger neprețuit,
străbați o lume întreagă și te legi în fiecare viață
de ființa mea de piatră.

Bătrânețe,
veșnic secată de fragedele puteri,
ai rămas un biet evantai de vise,
ivit la chemare într-o toamnă târzie.
Frumusețea ta nesortită îmi rănește ochii,
iar atingerea ta îmi adoarme ființa,
cu timpul ce se scurge în neștire
și se pierde în uitare cu însăși speranța.

Inimă cu suflet de prunc,
te văd cum te apropii tiptil,
cu pași sfioși și mărunți.
Și mă implori să te las să mai revezi ceea ce numeai cândva acasă,
în timp ce plângi cu sufletul cuibărit în poala mea,
de parcă aș fi salvarea ta măreață.

Astăzi, acum,
după ce lacrimile mele s-au prelins pe diademă norilor,
îți spun un ultim adio,
cântec de primăvară,
pustiu de versuri și de trăiri,
cuprins de regretul atât ticălos și parșiv.

Adio și ție,
pasăre măiastră,
înaltul cerului să te primească.
Zboară lin și ocrotită
de însăși creația divină,
ce veghează în surdină deasupra stelei,
a noastră ursită...

Bianca Georgiana HĂNESCU (n. 2009) este o tânără scriitoare din Cluj-Napoca, elevă la Liceul Teoretic „Onisifor Ghibu”, a cărei voce poetică se distinge printr-o maturitate timpurie și o deschidere internațională remarcabilă. Membră activă a Asociației „Arta de la Patru Dimineața” și redactor al revistei școlii, Bianca și-a construit deja un portofoliu impresionant, cu publicații apărute în spațiul cultural din Marea Britanie, SUA și Australia. Recent, a obținut o mențiune la concursul „Prin cuvinte, înainte” (secțiunea 15–25 ani), confirmându-și talentul în explorarea temelor existențiale. Influențată de analiza psihologică dostoievskiană, poezia sa pendulează între introspecție și o sensibilitate aparte față de trecerea timpului, transformând emoția într-un limbaj universal prin care caută să ofere cititorului un strop de frumos și inspirație.

Teodora OLTEANU

Poezie (25–55 ani) / Premiul I

Anatomia unei zile stranii

Dimineața nu s-a născut,
ci a fost extrasă
dintr-o noapte prea lungă,
cu bisturiul unei lumini indecise.
Pe masa timpului,
ora își pierdea conturul,
ca un organ uitat
în afara propriului trup.
Străzile își purtau venele la vedere,
circula un aer bolnav de sens, iar oamenii,

transfuzii de absență
se deplasau fără să locuiască în ei înșiși.
Am încercat să definesc realul,
dar cuvintele se necrozau
înainte de a deveni semn.
Și atunci am înțeles:
ziua aceasta nu trăiește –
persistă, ca o eroare
pe care nimeni nu o mai observă

Elogiul derapajului

Astăzi logica pierdu din rost,
Ca un drum uitat sub lună,
Și se frânseră în vorbe
Umbre fără de cunună.
Sensul rătăcea prin aer
Ca un zvon fără chemare,
Se vindea pe-un colț de clipă
Ca o tristă arătare.
Cauza-și uita izvorul,
Efectul nu-și știa ființa,
Iar întrebările, tăcute,
Își nășteau singure dorința.
În adâncul meu se stinse
O ordine veche, pustie,
Ca-ntr-o veche bibliotecă
Fără glas și fără cheie.
Poate-așa începe straniu:
când, privind, nu știi prea bine
dacă tu mai vezi doar lumea
sau ea se visează-n tine.

Teodora OLTEANU (n. 1996) este o prezență poetică originară din Mediaș, județul Sibiu, pentru care scrisul reprezintă o formă vitală de refugiu și explorare a trăirilor interioare. Cu o experiență editorială în curs de consolidare, activând ca redactor pentru publicația „Români în Andalucia” și debutând în revista „Kryton” în 2024, autoarea a făcut pasul către publicul internațional prin participarea la Festivalul de carte și arte al Românilor de Pretutindeni de la Madrid (2025). Recent, a fost distinsă cu Premiul I la concursul „Prin cuvinte, înainte” (secțiunea 25–55 ani), remarcându-se printr-o lirică ce pendulează între moștenirea clasică eminesciană și o sensibilitate modernă, aproape clinică. În versurile sale, teme precum nostalgia și fragilitatea sentimentelor sunt filtrate printr-o perspectivă originală, unde ziua devine o „eroare” persistentă, iar realitatea un spațiu în care lumea și sinele se oglindesc reciproc.

Ioana Corina POTCOVARU

Poezie (25–55 ani) / Premiul II

Mecanismul defect al orei

O zi cu margini moi ca ceara arsă
În care pașii nu mai bat în sol
E ziua-n care lumea pare-ntoarsă
Cu fața către sufletul prea gol.

Citesc ziarul cu literele mute
Ce se dizolvă-n degete ușor,
Sunt amintiri ce n-au fost petrecute
Și un prezent lipsit de viitor.

O pasăre târzie rătăcește,
La colț de stradă, un pian de sticlă
Ecoul vântului parcă-mi șoptește
Răsună făr' ca nimeni să-l atingă,

Un ceas uitat pe ziduri prăfuite
Își pierde ritmul și bate tot mai rar
Iar gândurile, parcă risipite
Se-ntorc tăcut în inimi cu amar.

Mă strig pe nume și vocea mi-e străină
Ca un ecou venit din marele ocean,
Sunt doar un punct de umbră și lumină
Captiv într-un ecran de porțelan.

Cafeaua

Cafeaua are gust de fier și toamnă,
Deși e martie și merii sunt în floare,
O liniște de plumb, ce nu condamnă
S-a așezat pe străzi în așteptare.

O pasăre ce zboară-n valuri reci,
Stă prinsă într-un gând cu cerc închis
Și norii grei ca niște vechi poteci
Ascund de oameni cerul necuprins.

Și beau din ceașcă ultimul suspin
Cu gust amar de gând ce nu-i rostit,
Cu toamna strânsă-n suflet de destin
Plecând pe drumul meu spre infinit.

Corina POTCOVARU (n. 1984) este o autoare originară din Craiova cu o prezență editorială diversă, pendulând între universul ludic al literaturii pentru copii și rigoarea studiilor de filosofie și istoriografie. Cu un palmares ce include volume precum „Mit și filosofie la Lucian Blaga” sau „Frânturi de lumină” (2025), scriitoarea explorează în profunzime legătura dintre armonia clasică și interogația existențială. Recent, a fost distinsă cu Premiul II la concursul „Prin cuvinte, înainte” (secțiunea 25–55 ani) pentru poemele sale care surprind o lume aflată la granița dintre oniric și realitate. Lirica sa se remarcă printr-o melancolie discretă și o estetică a fragilității, unde timpul devine un „mecanism defect”, iar cotidianul – de la gustul cafelei la ritmul pașilor – este transpus într-o geografie a spiritului captivă între umbră și lumină.

Dumitra Daniela BAIDOC

Poezie (25–55 ani) / Premiul III

Îmi fac bagajul!

Îmi fac bagajul!
Gata! Astăzi împachetez!
Pun în valiză zâmbetul
Apoi mai văd ce aranjez.

Adun de prin sertare timpul,
Împăturesc vre-o două inimi,
Așez pe fundul genții slipul
Și umlu restul cu-amintiri.

Într-o sacoșă, separat,
Îmi iau cu mine visele,
În buzunare îndes râsete,
Cumpăr bilet și… am zburat!

Cu bucuria în poșetă,
Cred că am luat tot ce am vrut,
Pornesc acum să fiu poetă
Nu mai am zile de pietdut!

Stau la pândă

Stau la pândă, după colț,
Să ademenesc iubirea
Să îi spun că nu sunt hoț
Vreau doar să-i zăresc privirea.

Orele se scurg greoi
Ochii s-au cam plictisit
De nu vine până joi
Timpul mi l-am irosit.

E șireată și se-ascunde
Dar nu știe ea, iubirea,
Cât pot eu și până unde
Să îmi caut fericirea.

Am în plan să nu renunț
Doar mă odihnesc puțin,
Dacă vine-o prind în lanț
Fără să o mai previn!

Dumitra Daniela BAIDOC (n. 1976) este o autoare din București care a debutat recent în peisajul liric, transformând pasiunea pentru cuvânt într-un instrument de reconstrucție interioară. Originară din județul Ialomița, scriitoarea a publicat în anul 2025 volumul „Simțiri rebele”, o lucrare definită prin luciditate și explorarea sinelui. Recent, a fost distinsă cu Premiul III la concursul „Prin cuvinte, înainte” (secțiunea 25–55 ani), remarcându-se printr-o poezie vitalistă și plină de prospețime. Versurile sale, caracterizate de un optimism asumat și de o căutare activă a fericirii, propun o călătorie simbolică în care „bagajul” existențial este eliberat de regrete și umplut cu vise, zâmbete și determinarea de a nu mai pierde nicio clipă din spectacolul vieții.

Simona Gabriela CARP

Poezie (25–55 ani) / Mențiune

index

de zile fără soluții
am cnp-ul ca metaforă a vieții
poezia ca durere
o verbină reînviată primăvara din sex
și visuri cu imagini clare de sine
fac ROSC și EKG la job
în timp ce cătușul
îmi schimbă yalele la amintiri
mesagerii de dincolo
fac experimentul neputinței

cu mine
cu voi

dialoghez prin zăpadă și ceai
caut sinonime pentru spurcate
caut rime de-acolo
am rămas o virgulă
într-o adresare indirectă către
Janis Joplin

am crescut pe strada unirii

într-un cartier obișnuit cu groaza și foamea
unde nimic nu mai părea suficient de anormal
încât să-ți provoace panică reală

o creatură apărea și dispărea de câteva ori pe an
în preajma ocaziilor speciale
devora ceva ce nimeni nu știa exact cum să
numească
o absență ca o bucățică din ce eram înainte
să ne obișnuim cu foamea

se spune că trece
pe lângă cei care n-au nimic de luat
așa că nu aveam de ce să mă tem

oamenii se nășteau
cu mai mult decât aveau să ducă
iar pe măsură ce anii treceau spre singurătate
li se adunau pe trup scoarțe
bătrânii se recunoșteau între ei de la distanță

pentru că apropierea însemna să împarți
și ce n-aveai
iar cu cât scoarța era mai groasă
cu atât viața fusese mai suportată

femeia cu ochii roșii și icebergul

blocat în fereastra bucătăriei
trăiește la casa numărul 6 pe strada Eroilor
pe lângă care trec în fiecare dimineață

uneori

mă ia de mână
mă trage înăuntru
mă buzunărește

de țigări și amintiri
îmi face inima să intre
în gheața ei de la fereastră

mă sperie
când ritualul
acesta bolnav se termină
aburii își fac efectul
îmi adun picioarele târâș spre casă
rochia mea neagră îmi lasă umerii goi – îngheață
devin o lebădă de zahăr
într-un lac de argint

dimineața

nu mă văd nici eu, nici nimeni

dar sunt acolo în gheață
cu un cartuș de țigări-momeală
am femeia cu ochii roșii în mine
și inima cât un iceberg

apar puțin
sunt în adânc

Simona Gabriela CARP (n. 1986, Iași) trăiește și scrie în Timișoara, fiind o prezență poetică ce explorează cu predilecție memoria afectivă și tensiunile dintre prezență și absență. Cu o activitate editorială deja consolidată prin colaborări cu publicații și antologii precum „Planeta Babel”, „Caionul Nou” sau „Cardiopoemul iubirii”, autoarea propune o lirică a versului liber, marcată de o expresie directă și tensionată. Recent, a fost distinsă cu o mențiune la concursul de creație „Prin cuvinte, înainte” (secțiunea 25–55 ani), confirmându-și capacitatea de a sonda fisurile realului cotidian prin imagini corporale și urbane de o forță deosebită. Poezia sa evită ornamentul inutil, preferând o estetică a autenticității în care fragilitatea relațiilor și experiențele limită sunt filtrate printr-o sensibilitate atentă la detaliul brut – de la „cnp-ul ca metaforă” până la „inima cât un iceberg”.

Concursul Național de Poezie și Proză Scurtă

„Prin cuvinte, înainte” – Ediția I, 2026

a ajuns la final.

Felicitări tuturor participanților la Concursul Național de Poezie și Proză Scurtă „Prin cuvinte, înainte”! Biblioteca Municipală „George Sbârcea” Toplița a celebrat puterea cuvintelor care apropie oameni și locuri prin intermediul celor 45 de creații de poezie și proză înscrise în competiție. Vă mulțumim pentru emoția transmisă!

Rezultate concurs

Proză scurtă — 15–25 ani

- Premiul I: Ujică Teodora
- Premiul II: Iosif Andreea Sânziana
- Premiul III: Filip Maria Adriana
- Mențiune: Slutu Mădălina

Proză scurtă — 25–55 ani

- Premiul I: Constantin Claudiu-Lucian
- Premiul II: Durnea Titela
- Premiul III: Ilea Laura-Maria
- Mențiune: Iașura Rozalia

Poezie — 25–55 ani

- Premiul I: Olteanu Teodora
- Premiul II: Potcovaru Ioana-Corina
- Premiul III: Baidoc Dumitra Daniela
- Mențiune: Carp Simona Gabriela

Poezie — 15–25 ani

- Premiul I: Matacă Andrei Lucian
- Premiul II: Irimescu Lavinia-Bianca
- Premiul III: FOANȚĂ Maria-Simona
- Mențiune: Hănescu Bianca Georgiana

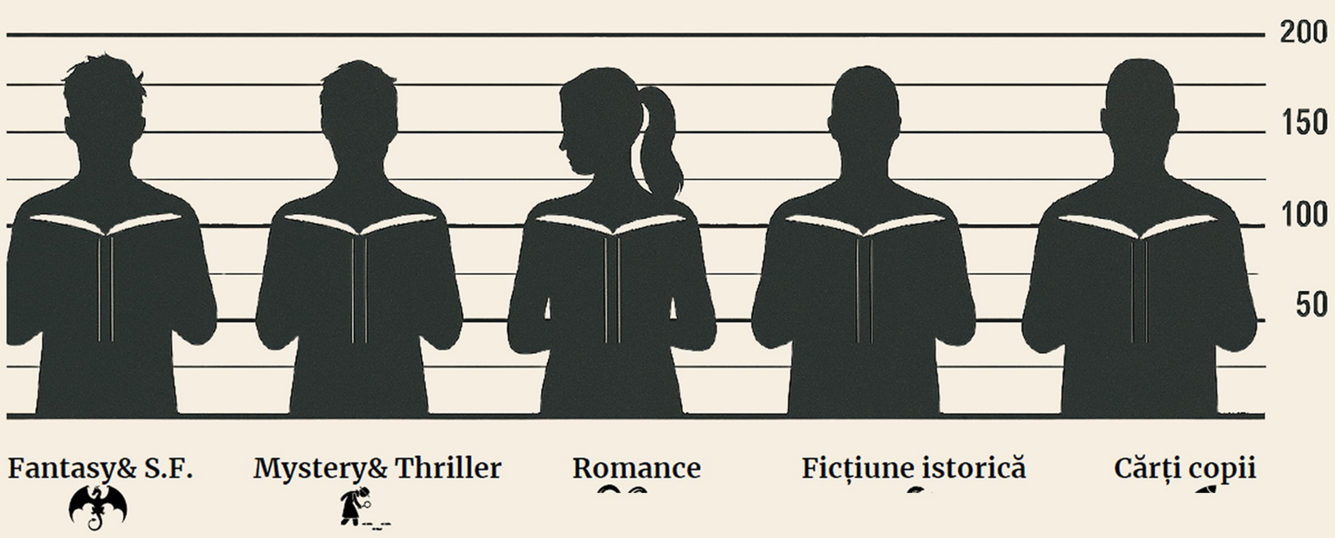
Jurizare:

Președinte juriu: **Vasile Leac**
Membri în juriu: **Victor Ciobanu Nicolae, Gabriel Moldovan, Lazăr Viorica Macrina, Lung Georgeta**

PARTENERI:

CITITORI ÎN SERIE

Căutăm complici

**Romane care te prind.
Autori care merită văzuți.
Ediții create cu grijă pentru cititori care vor mai mult decât o copertă frumoasă.**

Descoperă universul BookForge

BookForge.ro

BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „GEORGE SBÂRCEA”
Primăria TOPLIȚA

Echipa redacțională:

Editor: **Viorica Macrina** LAZĂR

Asistent Editor: **Victor Nicolae** CIOBANU
Georgeta LUNG

Design & Tehnoredactare: **Vasile** MOLDOVAN

www.toplitera.ro

Editat și tipărit de:
BIBLIOTECA MUNICIPALĂ „GEORGE SBÂRCEA” TOPLIȚA
ISSN: 2537-1606; ISSN-L 2537-1606
2025

Contact și info: **toplitera@yahoo.com**